

Financieel Forum
West-Vlaanderen
Kortrijk
4 mei 2010

***Na de financiële storm...
Hoe gaan we verder?***

Herman Daems

Deze presentatie is onvolledig zonder de mondelinge toelichting. Gelieve niet te citeren zonder overleg met de auteur. Verdere informatie op Herman.Daems@gimv.be

Waar het mis loopt...

Overheidstekort

- Gevolg van economische stabilisatoren
- Met economisch herstel zal verbetering optreden
- Maar ook structurele problemen
 - Onevenwicht tussen stijging sommige uitgaven en zwakke groei
- Maximale belastingsgrens bereikt, stijging inkomsten door herstel economie
- Maar ook grote druk van vergrijzing, nieuwe sociale verplichtingen en onderwijs
- Niet direct te wijten aan de hulp voor de banken

Overheidsschuld

- Oud probleem
- Niet opgelost wanneer het kon aangepakt worden
- Legt nu een rem op de financiële mogelijkheden van de overheden

Trage economische groei

- Typisch Eurozone probleem
- Verwachting is dat ook de volgende jaren groei beperkt zal blijven
 - Tekorten remmen groei af
- Aziatische groei zal niet toekomen aan Europa, en zal waarschijnlijk niet tot meer export vanuit Europa leiden

Vergrijzing

- Zeer ernstig probleem
- Grote invloed op begroting
- Maar ook op groeimogelijkheden

Concurrentiekracht

- OESO toonde verlies aan concurrentiekracht aan
- België verliest al een tijdje marktaandeel

De toestand is ernstig maar niet hopeloos....

België staat nog op een goede positie

From shakiest to safest
Countries ranked* by sustainability of debt position

% of GDP, 2010, forecast

	Primary budget balance, cyclically adjusted [†]	Net debt [‡]	GDP growth less cost of finance [‡] , %	Sovereign debt, years to maturity [§]
Greece	-4.6	94.6	-3.2	7.7
Ireland	-7.0	38.0	-5.1	6.8
Britain	-6.7	59.0	-1.5	13.7
Japan	-5.9	104.6	0.1	5.4
Portugal	-2.7	62.6	-2.3	6.5
Spain	-4.3	41.6	-3.0	6.7
France	-3.8	60.7	-0.7	6.9
United States	-7.0	65.2	1.4	4.8
Poland	-5.3	32.4	-0.7	5.2
Italy	2.2	100.8	-1.0	7.2
Hungary	4.2	62.1	-3.5	3.3
Belgium	1.3	85.4	-0.6	5.6
Netherlands	-1.4	36.5	-0.6	5.4
Austria	-0.9	42.9	-0.6	7.0
Germany	-1.2	54.7	-0.5	5.8
Czech Republic	-1.9	5.3	0.0	6.4
Norway	-7.8	-143.6	2.4	4.9
Canada	-2.7	32.6	2.0	5.2
Denmark	-1.4	1.6	0.1	7.9
Australia	-0.7	-1.3	0.2	5.0
Switzerland	0.4	11.0	0.5	6.7
Finland	-0.9	-46.4	0.9	4.3
Sweden	-0.3	-13.1	1.5	6.4

*Based on the sum of the countries' rank for the first three debt measures
[†]General government [‡]Forecast average nominal GDP growth for 2010-11 less latest yield on government bonds of average maturity [§]Weighted average

Sources: Bloomberg; EIU; OECD; *The Economist*

Wat moet er gebeuren?

- ◆ Inzetten op economische groei
 - ◆ Hoe kan Vlaanderen groei nastreven?
- ◆ Rol van innovatie en ondernemerschap
 - ◆ Wat houdt innovatie en ondernemerschap tegen?
- ◆ De verschuivende economische macht
 - ◆ Wat betekent Europa voor Vlaanderen
- ◆ Wat met de banken?

Inzetten op economische groei

- Waarom?
 - Brengt financiële middelen
 - Creëert banen en verhoogt de werkzaamheidsgraad
 - Oplossing voor vergrijzing
- Moeilijkheden
 - Trage groei in Europa
 - Zwakke concurrentiekracht
- Hoe?
 - Terugwinnen van verloren marktaandelen
 - Herstellen van concurrentiekracht
 - innovatie

Hoe kan Vlaanderen groei nastreven?

Doelstellingen

- Groei ligt momenteel licht boven het gemiddelde van de Eurozone
- Doel moet zijn tot de top 3 in de Eurozone te behoren

Groeimotoren

- De tewerkstellingsgraad boven 55 verhogen
- Ondernemerschap en innovatie stimuleren
- Concurrentiekracht met buurlanden herstellen
- Gunstig fiscaal systeem voor kapitaalwinsten bewaren

Beperkingen aan de groei in Vlaanderen

- Europa zal in de toekomst vermoedelijk geen regio met snelle groei zijn
 - Veroudering
 - Overheidstekorten leggen beslag op het spaarvolume
- Verminderde concurrentiekracht
 - Overheidsbeleid was teveel gericht op het concurrentieherstel in specifieke activiteiten en sectoren, en onvoldoende op het algehele concurrentievermogen

Er bestaan diverse kansen voor groei in Vlaanderen

- Verloren marktaandeel in buitenlandse markten herwinnen door de concurrentiekracht te herstellen
- Via technologische innovatie nieuwe markten buiten Europa betreden
- Aan de ontwikkeling van nieuwe industrieën bijdragen

Rol van innovatie

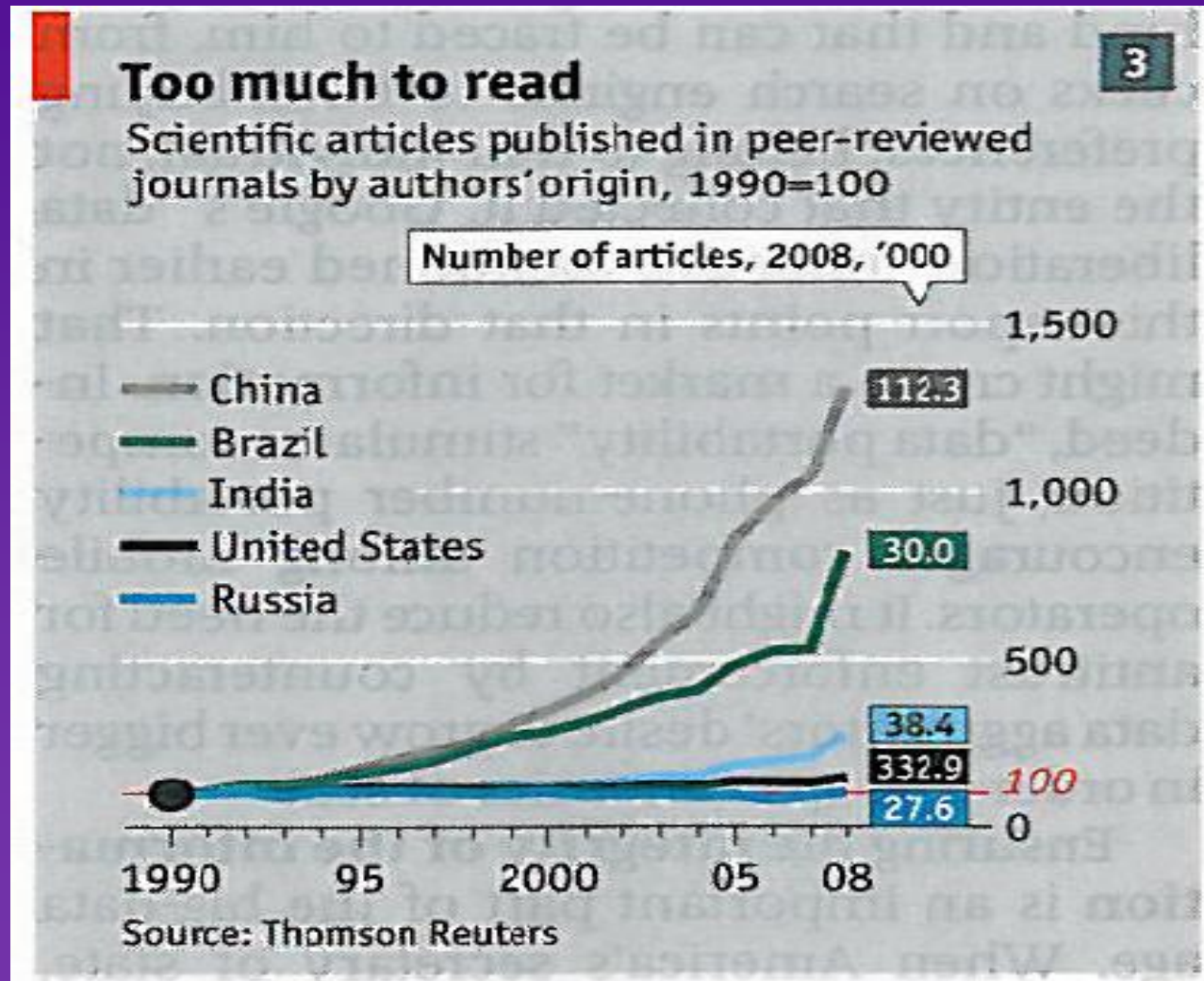
- Geen wondermiddel op korte termijn
- Waarschijnlijk geen tekort aan middelen
- Wel een groot tekort aan rentabiliteit
- Bron van innovatie ligt in universiteiten en in sommige bedrijven
- Vlaanderen doet het beter dan vaak gedacht
- Op zoek gaan naar innovatie die breder is dan niche
- Noodzaak om te denken aan volledige value chain en niet alleen aan productvernieuwing
- We zijn niet de enige die van innovatie een speerpunt willen maken!

Waarom innovatie en ondernemerschap nog niet functioneren als groeimotoren

- ◆ Vlaanderen is sterker dan de publieke opinie denkt
 - ◆ Sterk in menswetenschappen
 - ◆ Talrijke spin-offs aan de universiteit
 - ◆ ... maar uiteraard zijn verbeteringen altijd mogelijk
- ◆ Europa en België hebben echter geen sterke prestatie neergezet
 - ◆ Er is GEEN tekort aan geld, maar een tekort aan rendement
 - ◆ Zie volgende slide
 - ◆ Zwakke rendementen zijn te wijten aan...
 - ◆ Innovatie is vooral B2B, onvoldoende B2C, vandaar kleinere markten en lagere opbrengst
 - ◆ Ondanks inspanningen is er onvoldoende interactie tussen wetenschap en de toepassingsgebieden
 - ◆ Overheden zouden een sterkere rol kunnen spelen om nieuwe markten te lanceren, zoals zuivere technologieën en andere.

Zijn beleidsmakers en de publieke opinie bereid om innovatierisico's te aanvaarden? Ze zouden moeten, maar...

Europa zou moeten beseffen dat andere regio's heel sterk presteren op het vlak van technologische innovatie

Rendementen op durfkapitaal in Europa zijn laag. *Belangrijkste reden voor de schaarste aan fondsen?*

European Venture 3-,5-,10-Year Rolling IRRs

- ◆ 2/3 van het geld dat de voorbije 10 jaar in durfkapitaal is geïnvesteerd, bracht slechts 7% op van de gerealiseerde waarde
- ◆ 1/3 van het geld dat de laatste jaren in durfkapitaal is geïnvesteerd, bracht 93 % waarde op.
- ◆ Kapitaalgewogen verliespercentage: 54%

**Enkele investeringen leveren indrukwekkende rendementen op, maar het merendeel van het geld geïnvesteerd in durfbedrijven gaat verloren!
Is het verwonderlijk dat beleggers aarzelen om geld in Europa te investeren???**

Middelgrote durffondsen lijken het meest getroffen door de crisis

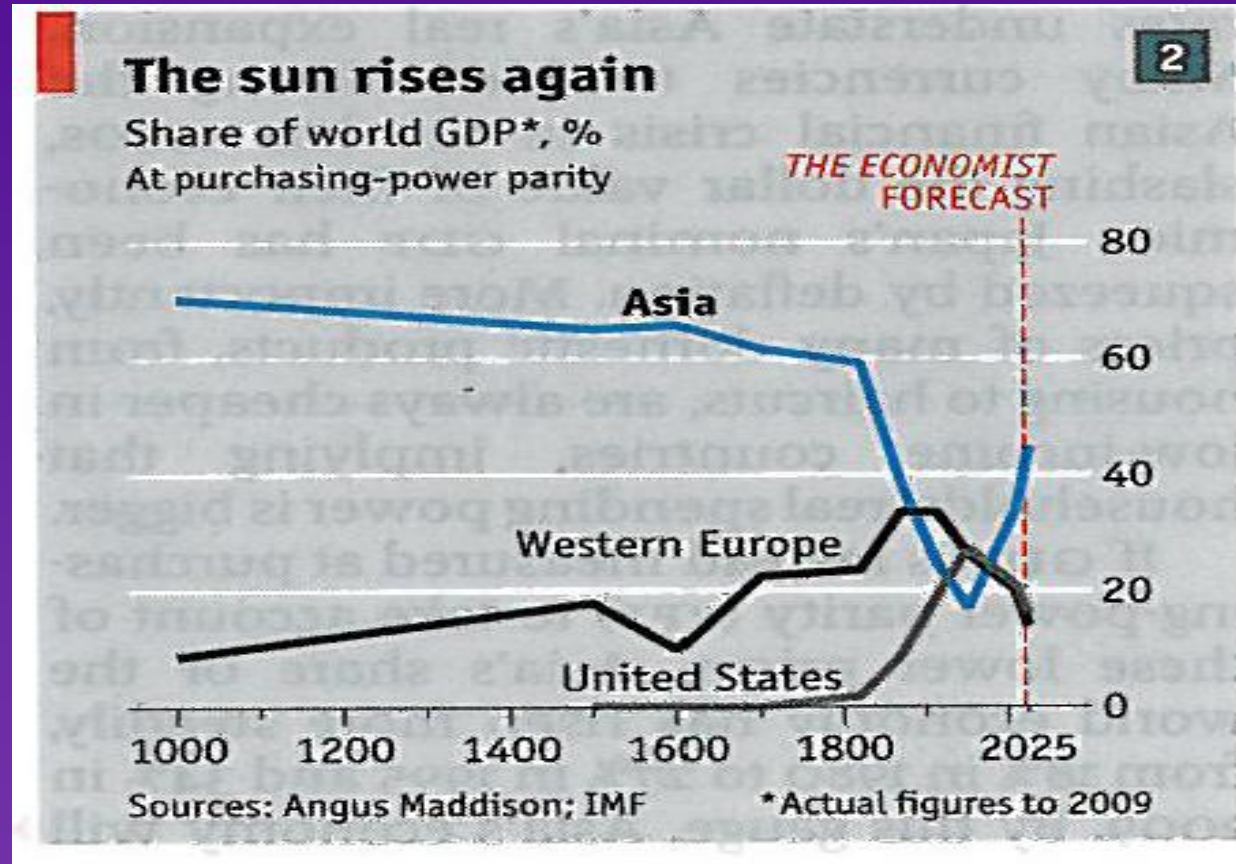
Opgericht 1980-2008

Netto interne opbrengstvoet (IRR) voor Investeerders
Beleggingshorizon IRR (%) voor de periode die eindigt op 31 december 2008

Periode	1 jaar	3 jaar	5 jaar	10 jaar	20 jaar
\$0-50 miljoen	-8.9	0.2	2.5	2.6	5.2
\$50-100 miljoen	-20.3	-1.8	0,4	0,3	2,9
\$100-250 miljoen	-25.7	-2.6	-0.5	-1.3	3.0
\$250 miljoen +	-16.5	0.9	4.0	0.0	1.3
Alle ventures	-19.6	-0.6	1.8	0.2	3.0

Deze resultaten verwijzen naar de omvang van de fondsen, niet naar de omvang van de transactie

De verschuiving van economische macht. Terug naar de geschiedenis?

Wat is het belang van Europa voor de Vlaamse bedrijven?

Positief

- ◆ Een grote afzetmarkt
- ◆ Kansen voor samenwerking
- ◆ Monetaire stabiliteit
- ◆ Een referentiepunt
- ◆ Controle

Negatief

- ◆ Risico van overdadige wetgeving
- ◆ Trage beslissingsprocessen

Wat met de banken?

- ◆ Het wordt zeker anders...
 - ◆ Meer regulering en toezicht, maar het is nog niet duidelijk hoe de regulering er precies zal uitzien, al zijn er wel veel plannen.
 - ◆ Ook vergoedingen worden anders... al mogen de Belgische toestanden niet vergeleken worden met de Angelsaksische gebruiken.
- ◆ Banken worden zeker meer klantgericht
 - ◆ Maar grote internationale banken blijven noodzakelijk
 - ◆ De Belgische markt heeft nood aan internationaal opererende banken
 - ◆ Banken zijn actief op kredietmarkten
- ◆ Noodzaak aan betere risico beheersing
 - ◆ Meer aandacht voor risico en meer inzicht in risico
 - ◆ Grotere voorzichtigheid met *leverage*
 - ◆ Meer transparantie
- ◆ Ander bestuur
 - ◆ Bestuursmodellen zullen wijzigen, grotere betrokkenheid bestuurders bij bank
- ◆ De prioriteiten van de voorbije maanden voor BNP Paribas Fortis
 - ◆ Het creëren van stabiliteit in de bank en het afbouwen van risico's
 - ◆ Het aanpassen van de producten- en landenportefeuille van de bank
 - ◆ Focus op klanten door creatie van *one-bank* en betere interactie met klanten
 - ◆ Uitbouw internationaal netwerk
 - ◆ Uitbouw van competentiecentra

Conclusies

- ◆ We zijn er nog niet door, maar dieper zakken doen we waarschijnlijk niet meer
- ◆ Het herstel van de begroting zal jaren duren, maar dat is ook nodig
- ◆ Ondanks alles blijven ondernemingen in Vlaanderen veel troeven hebben.